

רש"י שמות פרשת תרומה פרק כה

תחשים - מין חיה, ולא היתה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם ססגונא, ששש ומתפאר בגוונים שלו:

ועצי שטים - מאין היו להםל במדבר, פירש רבי תנחומא יעקב אבינו צפה ברוח הקודש, שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר, והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם, כשיצאו ממצרים:

אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת תרומה פרק כה

תחשים מן חיה היתה ידועה בימים ההם, כי כן כתוב ואנעלך תחש (יחז' טז, י). והנה כבר היה נודע. ועצי שטים יש מקדמונינו, שאמר שיעקב אבינו נטעם, וישראל הוציאם ממצרים במצות משה. והראיה וכל אשר נמצא אתו (שמות לה, כד), כמו התכלת והארגמן. ויש לתמוה, למה נאמר אשר נמצא אתו, לצרכו. ואם אמרנו כן, יש לתמוה למה הוציאו עצי שטים, כי מה צורך יש להם. ועוד, הנה המצרים חושבים כי לזבוח הם הולכים, ואחר כך ישובו, ועל כן השאילום. ואיך יוציאו קרשים רבים אורך כל אחד מהם עשר אמות, גם בריחים, והם עברו על מצרים מקום המלוכה, ומה היתה תשובה לשואליהם, למה יוליכו עצי שטים, והם הולכים לזבוח דרך שלשת ימים. והנה לא ידענו, אם קבלה היתה ביד אבותינו שממצרים הוציאו, גם אנחנו נסור אל משמעתם. ואם סברא היא, יש לבקש דרך אחרת, ונאמר כי היה סמוך אל הר סיני יער עצי שטים, ובבואם שם, אמר להם ששם יתעכבו הרבה, ואין עליהם ענן כאשר פירשתי. אז עשה כל אחד סוכה, והנשיאים עשו כדמות חצרות. כל אחד כפי מעלתו, וכרתו כל היער, כי עם רב היו, ועשו סוכות. ומשה לא דבר להם דבר המשכן, רק אחר יום הכפורים. וזה טעם וכל אשר נמצא אתו:

אבן עזרא - הפירוש הקצר שמות פרשת תרומה פרק כה

תחשים - עור בהמה שהוא עב, כי הנעל לא יעשה כי אם מעור עב כעור השור, ולפי דעתי שהוא שור, והכתוב אמר: ואנעלך תחש (יחזקאל טז, י).

יחזקאל פרק טז

(א) וְאָעֵבֶר עֲלֶיךָ וְאָרְאֵה מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ נְאֻמְרָה לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי נְאֻמְרָה לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי:

(ז) רַבְּכָה בְּצִמְחַת הַשְּׂדֵה גְמַתִּיךָ וְתַרְבִּי וְתַגְדְּלִי וְתַבְאִי בְּעֵדֵי עֲדֵיִים שְׂדֵים נִכְנֹו וְשַׁעֲרֵךְ צִמְחַת נְאֻמְרָה עֲרֹם וְעָרְיָה:

(ח) וְאָעֵבֶר עֲלֶיךָ וְאָרְאֵה וְהִנֵּה עֵת דִּדִּים נְאֻפְרֵשׁ בְּנֶפְשׁוֹ עֲלֶיךָ נְאֻכְסָה עֲרֻנְתָּה נְאֻשְׁבַּע לְךָ וְנָבֹוֹא בְּבְרִית אִמְךָ נְאֻם אֱדֹנָי יְקֹוֹק וְתַהֲיִי לִי:

(ט) וְאָרְחֻצָּה בְּמִים נְאֻשְׁטֹף דָּמֶיךָ מֵעֲלֶיךָ נְאֻכְסָה בְּשִׁמּוֹן:

(י) וְנֹאֲלִבִישׁוּךָ רַקְמָה וְנֹאֲנַעֲלֶה תַחֲשׁ וְנֹאֲחַבְשׁוּךָ בְּשֵׁשׁ וְנֹאֲכַסְהָ מְשִׁי:

חזקוני שמות פרשת תרומה פרק כה

(ה) ועצי שטים במדבר היו יערים שגדלים בהם אותם עצים הקרויים שטים וכן כתיב וישב ישראל בשטים. ועץ קל וחלק ונאה היה והדברים נראים שקל היה מאד שהרי מ"ח קרשים אדניהם ובריהיהם וכל עמודי החצר ואדניהם ותשע עמודי המשכן ואדניהם ויתדותם הכל מושכין שמונה בקר שנתנו לבני מררי כמפורש בפרשת במדבר ונשא, ואעפ"י שהקרשים היו קורות גדולות בני עשר אמות ורחבן אמה וחצי ועביין אמה. אלא ודאי עץ חשוב וקל הוא מאד.

אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת תצוה פרק כט

(מב) עלת תמיד לדרתיכם יעשו ככה בבואם אל ארץ כנען, כי לא הקריבו עולות רק חמשים יום במדבר סיני, וזהו עולת תמיד העשויה בהר סיני (במד' כח, ו). כי המשכן הושם בתחתית ההר בקצה המחנה, כי מעורבים היו השבטים. כי באחד לחדש השני החלו לדעת מספר כל שבט ושבט לעשותם דגלים (במדבר א - ב). ואחר שנסעו דרך שלשת ימים מהר סיני, היה הארון נוסע בתוך המחנות (שם י, לג). ועל דרך הסברה לא הקריבו ישראל עולות וזבחים רק בסיני לבדו, ויום הכפורים בשנה השנית, כי כן כתוב על עבודת אהרן, ויעש כאשר צוה ד' את משה (ויקרא טז, לד). וכן כתוב: הזבחים ומנחה הגשתם לי בית ישראל ארבעים שנה במדבר (עמוס ה, כה). כי ישראל עמדו במדבר בתהו יליל ישימון כמו שמונה ושלאים שנה, ומאין היה להם בכל יום חצי הין שמן זית, ג"כ יין, ואיך יוליכו עמהם כמו ארבעה עשר אלף הין, ומאין היה להם שני כבשים בני שנה בכל יום, ותוספת בשבת ובמועדים. ואין טענה ממלת אנחנו ובעירנו (במד' כ, ד), כי בקדש היה, ושם בישוב קנו. ובזאת השנה שללו מדין וארץ סיחון ועוג, ויהי לכלם מקנה רב. והנה פי' טעם למה נקרא אוהל מועד. לכם. לישראל, וככה קריאת העדה. לדבר אליך לבדך שם, ויפת אמר אשר אועד לכם, למשה ולאהרן לפעמים. ורמז לדבר אליך למשה תמיד. ועדותו ונועדתי שמה לבני ישראל:

אבן עזרא עמוס פרק ה

והנה עולת תמיד עשו ישראל בהר סיני חמשים יום והיו ישראל בישוב כי באחד בניסן בשנה השנית הוקם המשכן ובחדש השני בעשרים לחדש נסעו מסיני הרי נ' יום וכל זמן שהיו בסיני היו בישוב ויין היה להם בעמדם במדבר סיני כמו שנה והיה להם יין נסך ואחר כך נסעו והוליכו יין עמהם עד שתעבר יום הכיפורי כי כן כתוב בפרשת אחרי מות ויעש כאשר צוה יי' את משה ובאו לארץ ערבה ושוחה ואין מרעה לצאנם ואין להם יין רק בשנת הארבעי' שללו המדיינים ואמוריים וככה בבאם אל קדש ביישוב בשנת המ' שללו המדייני' וקנו בהמות והנה על דרך סברה לא הקריבו ואין טענה מחשבון ארבעים יום כי יום אחד בשנה חשוב שנה והנה הטעם כאשר הולכתי אתכם במדבר שנים רבות לא הגשתם לי עולות רק צויתי אתכם לעשות משפט וכן כי חסד חפצתי ולא זבח וכן בירמיה הוא אומר כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים על דברי עולה וזבח והנה טעם ויגל כמים שלא יפסק כדרך ויהי כנהר שלומך: